

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: V. J.
zastoupen Mgr. Františkem Jarošem, advokátem
se sídlem Antonína Dvořáka 287, Turnov

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 10. 2016, č. j. 600 305 1373/315-LO, o starobní důchod,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 14. 10. 2016, č. j. 600 305 1373/315-LO, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši 9.000,-Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Františka Jaroše, advokáta se sídlem Antonína Dvořáka 287, Turnov, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 21. července 2016 č. j. R-21.7.2016 – 422/600 305 1373 žalovaná zamítla žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a § 2 nařízení vlády

č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, ve znění účinném od 1. června 2015 (dále jen „nařízení č. 363/2009 Sb.“). Žalobce nesplnil podmínky pro snížení důchodového věku. Do konce roku 1992 žalobce odpracoval (po přepočtu) 1 298 směn v uranových dolech, v období mezi lety 1993 a 2008 odpracoval 597 směn v uranových dolech (pracovní kategorie I.AA). Zaměstnání žalobce v této pracovní kategorii skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice. Celkem žalobce odpracoval 1 895 směn v uranových dolech, nedosáhl tedy počtu 1 981 směn nutného pro snížení důchodového věku.

2. V námitkách proti tomuto rozhodnutí žalobce namítal, že od 8. listopadu 1982 do 30. září 1986 pracoval v podzemí pro Metrostav jako stavební dělník v pracovní kategorii I.A, přičemž odpracoval 866 směn v podzemí. Následně pracoval v uranových dolech, tedy v kategorii I.AA, čehož musel zanechat po dosažení nejvyšší přípustné expozice. Od července 1997 mu byl přiznán zvláštní příspěvek horníkům. Nebylo mu dle tehdejších zákonů umožněno dále vykonávat práci v podzemí s tím, že bude muset přejít na jinou práci a v 56 letech mu bude umožněno požádat o důchod. Domnívá se, že podmínky pro vznik nároku na starobní důchod splnil.
3. Námitky žalobce proti svému rozhodnutí zamítla žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví, přičemž setrvala na závěru, že žalobce nezískal potřebnou dobu zaměstnání v preferované pracovní kategorii pro vznik nároku na starobní důchod podle § 21 a § 174 zákona č. 100/1998 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a nesplnil tedy podmínky pro snížení důchodového věku podle nařízení č. 363/2009 Sb. Dále žalovaná uvedla, že dobu, kterou žalobce odpracoval u národního podniku Metrostav, nelze převést na směny ve smyslu uvedeného nařízení, neboť nešlo o zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech. Zvláštní příspěvek horníkům, který žalobce pobíral od 1. července 1997, nemá na posouzení jeho nároku na starobní důchod vliv.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, k níž přiložil potvrzení od společnosti Metrostav, a.s., že byl v době od 8. listopadu 1982 do 30. září 1986 zaměstnán u této společnosti jako stavební dělník v podzemí, kde odpracoval celkem 866 směn, což činí 15,75 % nejvyšší přípustné expozice. Následně žalobce doplnil zprávu o výsledku mimořádné lékařské preventivní prohlídky pracovníka po dosažení nejvyšší přípustné expozice, z níž vyplývá, že rozhodnutím zástupce hlavního hygienika ČR pro uranový průmysl ze dne 26. října 1990, č. j. HEM-300-2.10.90, byla u žalobce zjištěna trvalá nezpůsobilost k výkonu dosavadní práce v podzemí uranových dolů. Žalobce dále předložil oznámení, že mu byl s účinností ode dne 1. července 1997 přiznán zvláštní příspěvek horníkům, a své čestné prohlášení. Žalobce namítal, že žalovaná se blíže nezabývala charakterem jím vykonávané práce u zaměstnavatele Metrostav. V této souvislosti poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1415/10 a sp. zn. III. ÚS 1015/13.

III. Rozhodnutí krajského soudu o žalobě

5. Krajský soud v Hradci Králové svým rozsudkem ze dne 17. 4. 2018, č. j. 32 Ad 20/2016-40 žalobu zamítl. Ve shodě se žalovanou dospěl k závěru, že práci stavebního dělníka při

ražbách stanic metra, kterou žalobce vykonával pro Metrostav, nelze ztotožňovat s činností horníka-dělníka či horníka v hlubinném/uranovém dole. Zákonodárce tyto činnosti jasně rozlišuje a spojuje s nimi rozdílné důchodové nároky. Snížit důchodový věk podle nařízení č. 363/2009 Sb. lze pouze u osob, které vykonávaly zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném (uranovém) dole, zatímco žalobce byl zaměstnán pod zemí při provádění podzemních staveb hornickým způsobem. I z důkazů, které žalobce předložil, je zřejmé, že pro Metrostav vykonával činnost stavebního dělníka, respektive z nich nevyplývá, že by pracoval pod zemí v hlubinných dolech.

IV. Kasační stížnost a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

6. Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce kasační stížnost, v níž namítal, že krajský soud nesprávně posoudil charakter práce, kterou žalobce vykonával u národního podniku Metrostav, přičemž opětovně odkázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1415/10 a sp. zn. III. ÚS 1015/13. Uvedl, že u Metrostavu prováděl práce v podzemí hornickým způsobem, které druhem a náročností odpovídaly hornickým pracím. Tyto práce zahrnovaly ražbu koridorů a stanic metra v podzemí i odtěžení ražbou získaného materiálu, což je činnost totožná s ražením důlních děl. Doložil, že dosáhl nejvyšší přípustné expozice v podzemí uranových dolů. Oznámení o přiznání zvláštního příspěvku horníkům potvrzuje, že vykonával zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech alespoň 15 let. Namítal, že krajský soud však upřednostnil formální hledisko na úkor smyslu a účelu příslušných zákonných ustanovení. Žalobce považuje za paradoxní, aby na jednu stranu nesměl dále vykonávat práci nutnou ke vzniku nároku na odpovídající typ starobního důchodu a zároveň mu tento starobní důchod nebyl přiznán proto, že neodpracoval potřebnou dobu, i když mu tato skutečnost byla v minulosti potvrzena.
7. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 11. 9. 2018, č. j. 6 Ads 154/2018-31, rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
8. Nejprve připomněl na věc dopadající právní úpravu.
9. Podle § 28 zákona o důchodovém pojištění má nárok na starobní důchod pojištěnec, který získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, případně splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně. Nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 (kdy nabyl zákon o důchodovém pojištění účinnosti) po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje za důchodový věk pro účely zákona o důchodovém pojištění (§ 74 zákona o důchodovém pojištění).
10. Podle § 107 odst. 2 ve spojení s § 76a zákona o důchodovém pojištění může vláda nařízením stanovit, že u pojištěnců, kteří začali před 1. lednem 1993 vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (tedy v bývalé kategorii I.AA), se důchodový věk s přihlédnutím k délce zaměstnání v hornictví stanoví v nižších věkových hranicích, než jsou věkové hranice stanovené zákonem o důchodovém pojištění. Tyto věkové hranice nemohou být výhodnějších než podle právních předpisů účinných k 31. prosinci 1992.

11. Vláda tak učinila již citovaným nařízením č. 363/2009 Sb. Toto nařízení se vztahuje na osoby, které vykonávaly před 1. lednem 1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech zařazené do I. pracovní kategorie a zakládající nárok na starobní důchod ve věku 55 let, které takto odpracovaly počet směn stanovený v § 1 písm. b) nařízení a které nesplnily podmínky uvedené v zákoně o sociálním zabezpečení pro stanovení důchodového věku 55 let. Nařízení č. 363/2009 Sb. tak odkazuje na pracovní kategorie podle § 14 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s nařízením vlády Československé socialistické republiky č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení, které zaváděly tzv. preferovanou pracovní kategorii I.AA (zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech), s níž byly spojovány výhodnější podmínky vzniku nároku na důchod [srov. § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení]. Pracovní kategorie byly zrušeny v roce 1992 (zákon č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení). Nařízení č. 363/2009 Sb. se potom vztahuje na horníky, kteří začali vykonávat zaměstnání zařazené do před zrušením pracovních kategorií, avšak nestihli splnit podmínky pro vznik nároku na starobní důchod podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. Toto nařízení obsahuje také klíč pro převedení doby odpracované před zrušením pracovních kategorií na společnou základnu s dobou odpracovanou později (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. července 2014, č. j. 2 Ads 94/2014 - 26).
12. Nejvyšší správní soud uvedl: *„V projednávané věci nebylo sporné, že stěžovatel po určité době pracoval pod zemí v hlubinných uranových dolech, tato doba však pro vznik nároku na důchod podle nařízení č. 363/2009 Sb. nestačí (jednalo se o oněch 1 895 směn zmíněných v bodu [1] odůvodnění tohoto rozsudku). Stěžovatel se rozchází s náhledem žalované a krajského soudu na charakter zaměstnání, které vykonával předtím, než nastoupil do uranových dolů. V letech 1982 – 1986 byl stěžovatel zaměstnán u národního podniku Metrostav (nyní Metrostav, a.s.) při ražbě stanic metra. Krajský soud tuto činnost shodně se žalovanou vyhodnotil jako zaměstnání pod zemí při provádění staveb hornickým způsobem, tedy jako činnost vymezenou § 14 odst. 2 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení. Stěžovatel se však domnívá, že jde o činnost srovnatelnou se zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech zařazeným do zvýhodněné kategorie I.AA [tedy činnost zařazenou do přílohy č. 2 nařízení č. 117/1988 Sb., vymezenou primárně v § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení].*
13. Nejvyšší správní soud připomíná, že při posuzování charakteru zaměstnání pro účely jeho zařazení do pracovní kategorie soudy nemohou mechanicky přejímat zařazení konkrétní činnosti ze strany zaměstnavatele, pokud je žadatel rozporuje, nýbrž jsou povinny v takové situaci provést další dokazování (nález Ústavního soudu ze dne 23. srpna 2010 sp. zn. I. ÚS 1415/10, N 168/58 SbNU 457). Rozhodující přitom není slovní popis vykonávané činnosti, ale její skutečná náplň, přičemž práce spadající do kategorie I.AA musí být vykonávána převážně na pracovištích v podzemí hlubinných dolů (nález Ústavního soudu ze dne 15. září 2015, sp. zn. III. ÚS 1015/13, N 166/78 SbNU 491). Soudy tak mohou po provedeném dokazování vyslovit, že zaměstnanec splňuje podmínky pro zařazení do určité pracovní kategorie v případě, že jím vykonávaná práce zcela odpovídá některému zaměstnání zařazenému do této kategorie. Primárně je třeba vycházet z evidenčních listů důchodového pojištění (případně dalších listin), nicméně údaje z této evidence lze právě na základě dokazování vyvrátit (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. září

2016, č. j. 4 Ads 126/2016 - 42, který navazoval na citované nálezy Ústavního soudu). Stejně tak potvrzení zaměstnavatele o počtu směn odpracovaných na stálém pracovišti pod zemí v hlubinných dolech (§ 4 nařízení č. 363/2009 Sb.) představuje sice klíčový důkazní prostředek, nikoli však výlučný a jediný možný podklad pro klasifikaci určitého druhu zaměstnání (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. října 2010, č. j. 3 Ads 123/2012 - 32).

14. Nejvyšší správní soud dále uvedl, že v daném případě krajský soud rozhodl o ve věci samé bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), ač žalovaná s uvedeným postupem nesouhlasila (souhlasil jen žalobce) a trvala na účasti svého zástupce při jednání. Krajský soud tedy pochybil, pokud ve věci nenařídil jednání. Hlavní pochybení však Nejvyšší správní soud shledal v tom, že žalobce v řízení před krajským soudem předložil celkem čtyři listinné důkazy (potvrzení od společnosti Metrostav, a.s., zprávu o výsledku mimořádné lékařské preventivní prohlídky pracovníka po dosažení nejvyšší přípustné expozice, oznámení o přiznání zvláštního příspěvku horníkům a čestné prohlášení), které přitom nejsou zařazeny ve správním spise, a žalovaná na nich tudíž své skutkové závěry nestavěla. Naproti tomu krajský soud všechny žalobcem předložené listiny posoudil a vyhodnotil jejich obsah. Provedl je tedy jako důkazy, aniž by k tomu nařídil jednání, čímž porušil ustanovení § 77 odst. 1 s. ř. s., podle kterého provádí soud dokazování při jednání. Uvedené ustanovení má kogentní povahu, a proto provádí-li krajský soud dokazování, je povinen nařídít vždy jednání, a to i tehdy, pokud účastníci řízení vyslovili souhlas s rozhodnutím věci bez jednání (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. července 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 - 76, č. 687/2005 Sb. NSS). Pro uvedenou vadu řízení vadu, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V. Nové posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud opětovně přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního s. ř. s. Po vrácení věci nařídil jednání na den 22. listopadu 2018, z něhož se žalovaná omluvila.
16. Z předloženého správního spisu soud ověřil následující rozhodné skutečnosti.
17. Žalobce podal dne 18. 5. 2016 žádost o starobní důchod s datem přiznání ode dne vzniku nároku. Podle evidenčních listů důchodového zabezpečení a osobního listu důchodového pojištění ze dne 18. 7. 2016 žalobce získal v zaměstnání u organizace Metrostav, n.p. v období od 8. 11. 1982 do 30. 9. 1986 celkem 1 400 kalendářních dnů, tj. 3 roky a 305 dnů v zaměstnání v I. pracovní kategorii. V zaměstnání u organizace DIAMO, s.p. získal v období od 1. 1. 1987 do 31. 12. 1992 celkem 2 162 dnů, tj. 5 roků a 337 dnů v I.AA pracovní kategorii v uranu a 23 dnů v zaměstnání v I.A pracovní kategorii v uranu, v období od 1. 1. 1993 do 21. 6. 1996 mu bylo vykázáno celkem 597 směn v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v uranových dolech (dle potvrzení vydaného podle § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. organizací DIAMO s.p.).
18. Soud dále provedl důkaz listinami předloženými žalobcem.
19. V potvrzení od společnosti Metrostav, a.s. ze dne 11. 5. 1993 je uvedeno, že žalobce byl u tohoto zaměstnavatele zaměstnán od 8. 11. 1982 do 30. 9. 1986 jako stavební dělník v podzemí. Celkem odpracoval 866 směn, což činí 15,75% nejvyšší přípustné expozice (maximální počet směn v této profesi je 5 500 směn).

20. Z kopie zprávy o výsledku mimořádné lékařské preventivní prohlídky pracovníka po dosažení nejvyšší přípustné expozice ze dne 20. 6. 1996 plyne, že rozhodnutím zástupce hlavního hygienika ČR pro uranový průmysl ze dne 26. 10. 1990, č. j. HEM-300-2.10.90, byla u žalobce zjištěna trvalá nezpůsobilost k výkonu dosavadní práce v podzemí uranových dolů. V textu se dále uvádí, že v rámci mimořádné preventivní prohlídky provedené u žalobce ve dnech 6. – 20. 6. 1996 bylo zjištěno a potvrzuje se, že současný zdravotní stav jmenovaného nedovoluje výkon práce bez omezení. Tato zpráva se vystavuje pro potřebu zaměstnavatele k účelu převedení – uvolnění pracovníka podle § 37 odst. 1 písm. a) zákoníku práce v souladu s metodickým návodem ministerstva zdravotnictví ČR, č. j. HEM-340-23. 12. 1987.
21. Podle oznámení o přiznání zvláštního příspěvku horníkům ze dne 10. 7. 1997 byl žalobci tento příspěvek (podle zákona č. 98/1987 Sb.) přiznán od 1. 7. 1997. V odůvodnění je uvedeno, že podle lékařského posudku ze dne 20. 6. 1996 byl žalobce uznán trvale nezpůsobilým k výkonu práce horníka pro dosažení nejvyšší přípustné expozice a dnem 21. 6. 1996 ukončil pracovní poměr.
22. V čestném prohlášení ze dne 9. 2. 2017 žalobce uvedl, že po nástupu do Metrostavu byl zařazen jako dělník pod vedením pana J. M.. Pracoval v podzemí na ražbách stanic Anděl a Jinonice. Jmenoval další tři spolupracovníky. Uvedl, že pracovníčně byl zařazen v kategorii 1A jako dělník se stálým pracovištěm v podzemí.
23. Krajský soud, vázán výše uvedenými závěry Nejvyššího správního soudu, vyzval žalobce, aby se podrobněji vyjádřil k charakteru jím vykonávané práce pro Metrostav.
24. Žalobce uvedl, že pro Metrostav pracoval v letech 1982 – 1986 při ražení stanic metra Anděl (dříve Moskevská) a Jinonice. Pracoval v podzemí, jednalo se o klasickou ražbu, tzv. vrtání čelby v hloubce asi 30 metrů pod povrchem. Pracoval s pneumatickým nářadím, prováděl vlastní ražení včetně osazení tybinek (tj. zpevnění vylomené, respektive vyvrtané horniny, vlastní zpevnění vyvrtaného otvoru betonem, v němž potom vznikly stanice a trasy metra). Po celou pracovní směnu pracoval v podzemí. Jeho předákem byl J. M. z provozní jednotky č. 1.
25. Dále uvedl, že jak při práci v uranových dolech, tak při práci v Metrostavu pracoval při vrtání čelby. V případě práce v uranových dolech se vyrazil například otvor o výšce deseti metrů, který se postupně do délky odvrtával asi po dvou metrech až do délky například sto metrů, z toho se postupně vytěžila hornina. Při provádění ražení se postupně provádělo i zpevnění vyvrtaného otvoru pomocí výdřevy nebo sítí. V případě práce v Metrostavu se nejdříve rovněž musela vyrazit čelba a poté tunel zpevnit pomocí tybinek. Zde se odvrtával otvor o výšce 10,9 m a délce asi jednoho metru, s tím, že se postupovalo vždy po jednom metru.
26. Pokud by měl srovnat fyzickou náročnost v uranových dolech a v Metrostavu, dle žalobce byla práce v Metrostavu mnohem náročnější, neboť při odtěžení horniny v uranových dolech byly využívány velkokapacitní nakladače a plošiny, kolové vrtáky apod, zatímco při práci v Metrostavu se používalo pneumatické nářadí, což bylo náročné na ruce.
27. K dotazu soudu žalobce dále uvedl, že v případě uranových dolů pracoval asi 300 metrů pod zemí. Začínal jako řadový dělník, poté byl směnovým předákem a hlavním předákem, měl pod sebou asi 100 lidí. Stále se jednalo o dělnickou profesi.

28. Žalobce závěrem uvedl, že je přesvědčen o tom, že v případě práce v Metrostavu, kde pracoval v podzemí při činnosti, kterou výše popsal a která byla dokonce fyzicky náročnější, se jednalo o srovnatelnou práci, jakou vykonával v uranových dolech.
29. Soud rozhodl, že zástupcem žalobce navržený důkaz výsledkem předáka J. M. nebude proveden (§ 52 odst. 1 s. ř. s.). Svůj postup odůvodnil zásadou ekonomiky řízení a rovněž nadbytečností, když i žalobce k dotazu soudu uvedl, že o navrženém svědkovi nemá žádné bližší informace.
30. Zástupce žalobce v závěrečném návrhu uvedl, že má za to, že výsledkem žalobce byl objasněn charakter jím prováděné práce pro Metrostav. Žalobce obě činnosti popsal, uvedl, že v obou případech se jednalo o ražbu tunelu s rozdílem ve finální části, kdy v případě metra se jednalo o vyhloubený tunel, a v případě uranových dolů se vyražený tunel uzavřel. Rozdíl byl v hloubce pod zemí, kdy však i v případě prací pro Metrostav se jednalo již o takovou hloubku, že otvor musel být uměle odvětrán. Z listin, které žalobce soudu předložil vyplývá, že žalobce neskončil práci v uranových dolech z vlastního rozhodnutí, ale další výkon práce mu byl znemožněn, neboť dosáhl nejvyššího přípustného stupně expozice pro uvedenou profesi. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, a přiznal žalobci náklady řízení.
31. Krajský soud po jednání, v němž provedl důkazy, které žalobce předložil a provedl výslech žalobce za účelem objasnění charakteru jím skutečně vykonávané práce pro Metrostav, přehodnotil své dřívější závěry a po novém zhodnocení důkazů jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) dospěl k závěru, že **žaloba je d ů v o d n á**.
32. Právní úprava dopadající na projednávanou věc je shrnuta výše (viz část IV.)
33. Krajský soud dále doplňuje, že podle ustanovení § 74 zákona o důchodovém pojištění, nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31. 12. 2018. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.
34. Podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995, jsou do I. pracovní kategorie zařazena zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, a to
- a) zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech,
 - b) ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech,
 - c) zaměstnání pod zemí, při provádění podzemních staveb hornickým způsobem,
 - d) zaměstnání členů leteckých posádek a pracovníků soustavně činných v letadle za letu,
 - e) zaměstnání členů posádek námořních lodí,
 - f) zaměstnání, v nichž se vykonávají zvláště těžké a zdraví škodlivé práce v hutích nebo těžkých chemických provozech,
 - g) zaměstnání kesonářů a potápěčů,

- h) zaměstnání vykonávaná v prostředí ohroženém ve významné míře ionizujícím zářením při úpravě a konečném zpracování radioaktivních surovin, v jaderných elektrárnách a při obsluze cyklotronu a výzkumného reaktoru,
- i) zaměstnání vykonávaná s prokázanými chemickými karcinogeny a při pracovních procesech s rizikem chemické karcinogenity,
- j) zaměstnání v hornictví vykonávaná pod spodní úrovní nadloží a na skrývce v povrchových dolech (lomech) na uhlí, na radioaktivní nerosty a na nerosty, z nichž lze průmyslově vyrábět kovy, na magnezit, osinek, tuhu, kaolín, žáruvzdorné jíly, keramické lupky, sádrovec, živec a na křemen a křemenec k chemickotechnologickému zpracování nebo ke zpracování tavením,
- k) zaměstnání v těžbě a při opracování kamene, při mletí a drcení křemene, křemence a živce, při formování žáruvzdorných výrobků a při úpravě keramických surovin, vykonávaná v prostředí vysoké koncentrace agresivního fibroplastického prachu, pokud jsou pracující při výkonu těchto zaměstnání nadměrně ohroženi silikózou, a zaměstnání sklářů dutého skla,
- l) zaměstnání ve stokové síti v podzemních prostorách.
35. Podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb. zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se
36. stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, tj. zaměstnání dle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení (tj. preferovaná pracovní kategorie I.AA), jsou zaměstnání uvedená v příloze č. 2 tohoto nařízení.
37. Podle § 21 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení ve spojení s § 74 zákona o důchodovém pojištění, má občan nárok na snížení důchodového věku pro vznik nároku na starobní důchod na 55 let, jestliže byl zaměstnán nejméně
- a) 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech,
- b) 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení, jestliže byl z tohoto zaměstnání převeden nebo uvolněn z důvodů uvedených v § 12 odst. 3 písm. d) a e) zákona o sociálním zabezpečení,
- c) 20 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) zákona o sociálním zabezpečení.
37. V projednávaném případě bylo sporné, zda žalobcem vykonávaná činnost v Metrostavu je srovnatelná se zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech [§ 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení] zařazeným do zvýhodněné kategorie I.AA, tedy s některou z činností zařazenou do přílohy č. 2 nařízení č. 117/1988 Sb.
38. Krajský soud ve smyslu nálezů Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2010, sp. zn. I. ÚS 1415/10 a ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. III. ÚS 1015/13 zaměřil dokazování na charakter žalobcem skutečně vykonávané práce v Metrostavu. Žalobce již od počátku správního řízení, v podané žalobě i v rámci svého účastnického výsledku v řízení před soudem trval na tom, že se jednalo o srovnatelnou práci, jakou vykonával v uranových dolech (tj. ve zvýhodněné kategorii I.AA). Krajský soud zejména s odkazem na žalobcem provedený

popis vykonávané práce v Metrostavu a jím učiněné porovnání s prací v uranových dolech má za to, že lze dospět k závěru o podobnosti vykonávaných prací. Konečné posouzení, zda práci žalobce v Metrostavu lze zařadit do zvýhodněné kategorie I.AA dle přílohy č. 2 nařízení č. 117/1988 Sb. bude na žalované, která bude v novém řízení vycházet ze zjištění krajského soudu v kontextu posouzení a zhodnocení důkazů, které žalobce předložil až v řízení před soudem. V této souvislosti posoudí i důvodnost žalobní námitky spočívající v tom, že žalobce neskončil práci v uranových dolech z vlastního rozhodnutí, ale z důvodu nemožnosti tuto práci vykonávat pro dosažení nejvyšší přípustné expozice (tj. nebylo mu umožněno odpracovat zákonem požadovaný počet směn v zaměstnání v hornictví v I.AA kategorii pro nárok na dřívější odchod do starobního důchodu).

39. Vzhledem k výše uvedenému krajskému soudu nezbylo, než v souladu s ust. § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. napadené rozhodnutí žalované zrušit a věc jí vrátit k dalšímu řízení a novému posouzení věci ve světle výše citovaných ústavních nálezů, rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2018, č. j. 6 Ads 154/2018-31 a tohoto zrušujícího rozsudku.
40. Krajský soud na okraj poznamenává, že výše citované ústavní nálezy o povinnosti zabývat se skutečnou náplní a charakterem vykonávané práce v podzemí pro účely zařazení do příslušné pracovní kategorie, musí být žalované z její rozhodovací činnosti známy.
41. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

42. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
43. Důvodně vynaloženými náklady soudního řízení na straně žalobce jsou odměna jeho zástupce, který je advokátem, a jeho režijní výlohy (§ 35 odst. 2 s. ř. s.).
44. Zástupce žalobce specifikoval tyto náklady řízení v písemném vyúčtování ze dne 23. 11. 2018. Krajský soud porovnal toto vyúčtování s obsahem soudního spisu a dospěl k závěru, že náklady řízení byly vyúčtovány řádně a důvodně. Krajský soud přiznal zástupci žalobce odměnu podle ust. § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky MS č. 177/1996 Sb., (advokátní tarif), za 6 úkonů právní služby po 1.000,-Kč (tj. převzetí a příprava zastoupení, sepsal žaloby, replika žalobce ze dne 9. 2. 2017, vyjádření žalobce ze dne 10. 4. 2017, sepsal a podání kasační stížnosti, účast při jednání Krajského soudu v Hradci Králové dne 22. 11. 2018), 6 režijních paušálů po 300,-Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, cestovné ve výši 800,-Kč (za cestu Turnov-Hradec Králové a zpět, celkem 140 km osobním automobilem s doloženým technickým průkazem; PHM nafta; průměrná spotřeba 5,7km/l), a náhradu času stráveného na cestě za 4 půlhodiny po 100,-Kč podle § 14 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem ve výši 9.000,-Kč. Výrokem II. proto krajský soud zavázal žalovanou povinností žalobci tyto prokázané náklady řízení uhradit k rukám jeho zástupce, který je advokátem (§ 149 odst. 1 občanského soudního řádu za použití § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 22. listopadu 2018

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně